

บทความวิจัยเรื่อง

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ปฎิภาส นรากรพิพัฒน์

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ท่ามกลางกระแสการเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ค่านิยมทางด้านวัตถุทรัพย์สินและเงินตราได้แผ่อิทธิพลไปทั่วทุกภูมิภาคของโลก รวมทั้งประเทศที่กำลังพัฒนา อย่างประเทศไทย อิทธิพลในภาวะที่เศรษฐกิจโลกกำลังเจริญเติบโตเต็มที่มีนั้น ส่งผลทำให้เศรษฐกิจและสังคม ภายในประเทศได้รับการพัฒนาให้เจริญรุดหน้าไปพร้อม ๆ กันด้วย ไม่เว้นแต่ภาค อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ถูกนำมาใช้เป็นกลยุทธ์สำคัญประการหนึ่งในการสร้างรายได้ที่นำความสำเร็จเป็นรายได้มูลค่ามหาศาลมาให้กับประเทศ จนอาจกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมหลักอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศและด้วยสภาวะการณ์เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ที่เคยใช้อยู่แต่เดิมนั้นไม่สามารถรองรับผลกระทบ ทางด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกต่อไป ทั้งผลกระทบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจดั้งเดิมของชุมชน อัตราการจ้างงาน การประกอบอาชีพพื้นฐานหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบสังคมวัฒนธรรม ประเพณี การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ค่านิยม และทัศนคติของคนในท้องถิ่น รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากขาดการ วางรากฐานนโยบาย และวิธีการดำเนินการที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อรองรับต่อสภาวะการณ์เจริญเติบโตทางด้านการท่องเที่ยว และการขยายตัวอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558)

ประกอบกับการดำเนินการท่องเที่ยวของไทยในรูปแบบเดิมนั้น มุ่งเน้นที่จะตอบสนองความพอใจของ นักท่องเที่ยว เพื่อผลตอบแทนทางการตลาดและการเพิ่มจำนวนขึ้นของนักท่องเที่ยวเป็นเป้าหมายหลัก และถือเป็นดัชนีการวัดความสำเร็จในการประกอบการท่องเที่ยวที่ผ่านมาโดยมิได้มีการวางแผน และเตรียม ความพร้อมที่จะรองรับถึงผลกระทบที่จะรองรับถึงผลกระทบที่จะต้องเกิดขึ้น ภายหลังจากการเจริญเติบโต อย่างเต็มที่ และเมื่อก้าวเข้าสู่สภาวะการณ์ถดถอยทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวที่ ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้

จากความเป็นมาดังกล่าว ได้เชื่อมโยงมาถึงสภาพปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมโทรมของสังคม ชุมชน ระบบนิเวศน์ และภาวการณ์ถดถอยของจำนวนนักท่องเที่ยว ความเสื่อมโทรมดังกล่าวเกิดจากการขยายตัวของ ประชากรทำให้เกิดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม ทั้งปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น ควันพิษจากรถยนต์ และบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ เป็นต้น ทำให้ภาครัฐและเอกชนตระหนักและเห็นความสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะต้องร่วมวางแผนกำหนด นโยบาย วิธีการดำเนินการ เพื่อการแก้ไข ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวในรูปแบบเดิมอย่างรีบด่วน พร้อม ๆ ไปกับการเร่งพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ซึ่งจะเป็นทางเลือกที่ถูกต้องและเหมาะสมกับ ศักยภาพชุมชน และสถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยมากกว่าเดิม

การอนุรักษ์กลายเป็นกุญแจดอกสำคัญที่ภาครัฐคำนึงถึง เนื่องจากกระแสความต้องการและ เรียกร้องที่จะให้แก้ไขสภาวะเสื่อมโทรมทั้งทางด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อม สังคมชุมชน และระบบนิเวศวิทยา พร้อมกับความต้องการที่จะรักษาสมดุลของมรดกทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และ ทรัพยากรธรรมชาติให้กลับมาคงความสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง

ดังนั้นภาครัฐ เอกชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงได้ประสานการทำงานร่วมกันเพื่อหาแนวคิดและข้อสรุปในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งทางด้านนโยบาย และวิธีการดำเนินการ เพื่อให้เป็นทางเลือกใหม่ที่ถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพที่สุดต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะนำมาใช้ทดแทนการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิม

จากสถานการณ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้เกิดแนวคิดในการจัดการการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) หรือการท่องเที่ยวแนวใหม่ ซึ่งเกิดขึ้นมาในระยะสิบกว่าปีที่ผ่านมา โดยนักท่องเที่ยวนั้นจะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้และประสบการณ์ ใหม่ ๆ มีกระบวนการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวรูปแบบนี้เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558)

ภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม เช่น จังหวัดพัทลุง มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากมาย เช่น เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย หรือที่ประชาชนทั่วไปนิยมเรียกกันติดปากว่า “อุทยานนกน้ำทะเลน้อย” เป็นพื้นที่ที่เป็นส่วนน้ำของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558, หน้า 1) ตั้งอยู่ในตำบลพนางตุงและตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง มีเนื้อที่ประมาณ 17,500 ไร่ หรือประมาณ 28 ตารางกิโลเมตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในด้านพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับโลกนกหลากหลายชนิดและมีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย ด้วยมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงอันมีคุณค่ายิ่งต่อระบบนิเวศและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ การดำรงชีวิตของประชาชนรอบพื้นที่ชุ่มน้ำ จัดเป็นแหล่งความรู้ทางธรรมชาติวิทยา วัฒนธรรม และมีความสวยงามของทิวทัศน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ ดังสโลแกนที่ว่า “พระตำหนักสง่างาม นกน้ำนับแสนตัว ทะเลบัวยามเช้า เสม็ดขาวผืนใหญ่ แหล่งวางไข่ควนขี้เสียน ขึ้นทะเบียนแรมซาร์ ล่องนาวา ทะเลน้อย” ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุดของจังหวัดพัทลุง (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6., 2555, หน้า 5-17) โดยรายได้จากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาจากกิจกรรมนันทนาการซึ่งอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง ได้มีกิจกรรมต่างๆ เพื่อรองรับการมาเยือนของนักท่องเที่ยว เช่น บริการเรือล่องชมทิวทัศน์ การให้เช่าจักรยานเพื่อปั่นชมธรรมชาติ การให้เช่าเรือของชาวบ้าน เป็นต้น เพื่อให้กิจกรรมนันทนาการของอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง ได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนมากยิ่งขึ้น

ในระยะเวลาช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ถึงฉบับที่ 12 (ปัจจุบัน 2560-2564) ได้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวมาโดยตลอด ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พุทธศักราช 2560-2564) รัฐได้กำหนดวัตถุประสงค์นโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เสนอเป็นแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติ สำหรับเขตลุ่มน้ำทะเลน้อย โดยมีหน่วยงาน กรมป่าไม้ เป็นผู้รับผิดชอบ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) ในแผนการท่องเที่ยวโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่ทะเลน้อยจนถึงทะเลหลวงในพื้นที่การปกครองของจังหวัดพัทลุง เพื่อสนองอุปสงค์แก่นักท่องเที่ยวทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยมีความสำคัญระดับเอเชียอาคเนย์ จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีมากขึ้นจาก 226,799 คน ในปี 2559 เพิ่มขึ้นเป็น 235,233 คน ในปี 2560 ด้วยเหตุนี้ทำให้เกิดปัญหาจากผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน เช่น ปัญหาการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวที่ไม่เพียงพอ ความไม่เป็นระเบียบของการจัดการการท่องเที่ยว ที่จอดรถ ท่าเรือและที่พัก รวมถึงปัญหาการเพิ่มขึ้นของมลพิษต่าง ๆ เช่น น้ำเน่าเสีย ขยะมูลฝอย เนื่องจากการจัดการระบบระบายน้ำทิ้งที่ไม่มีประสิทธิภาพในเขตชุมชนยังคงระบายน้ำลงทะเลโดยตรง ปัญหาการจัดเก็บขยะไม่ทั่วถึง ตลอดจนปัญหาภาวะทางเสียงจากเรือนำเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาอุปสรรคใน

การให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยที่พบว่าขาดมัคคเทศก์ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะและนักท่องเที่ยวขาดความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งในแง่ของการรักษาความสะอาด การส่งเสียงดังในแหล่งธรรมชาติ และการไม่เข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมาก (มิตรา สามารถ, 2543, หน้า 2) ซึ่งการท่องเที่ยวอนุรักษ์เป็นศักยภาพที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและอนุรักษ์ธรรมชาติแต่ก็มีศักยภาพที่จะทำลายทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเช่นกัน ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้รับประโยชน์และตระหนักถึงเป้าหมายของการอนุรักษ์ควรอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการจัดการที่ดี ที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนและปกป้องธรรมชาติ (ชยันต์ ผลโกลด, 2539, หน้า 4-5) ซึ่งกลยุทธ์ของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีเจ้าของพื้นที่หรือผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักโดยผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดได้แก่ ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว สถาบันต่างๆ ในสังคม องค์กรประชาชน และประชาชนท้องถิ่น ต้องให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ รักษาสภาพ ไม่ทำลายหรือสร้างความเสียหายแก่ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542) กล่าวคือ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดี ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ในทางกลับกันถ้าชุมชนมีความเข้มแข็ง หรือมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ย่อมทำให้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปในทิศทางที่ชัดเจนมากขึ้น

ในปัจจุบันสภาพปัญหาของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยทั่วไป กระบวนการวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ยังปราศจากการมีส่วนร่วมหรือการรับรู้และตัดสินใจจากองค์กร ชุมชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ดังนั้นการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างยั่งยืน ควรต้องดำเนินการด้วยกลยุทธ์ดังนี้คือ การปรับเปลี่ยนบทบาทปรับดุลของการมีส่วนร่วมทางการพัฒนา ด้วยการเร่งสร้างสมรรถนะทางการพัฒนา (Capacity Development) ของภาคประชาชน โดยระบอบาณาบริเวณ (Area) กลุ่มเป้าหมาย (Target Groups) โดยมีการปรับโครงสร้างและกระบวนการของการมีส่วนร่วมทางการพัฒนา เพื่อให้รองรับการสร้างสมรรถนะทางการพัฒนา โดยที่การกระจายอำนาจบริหารจัดการ การโอนอำนาจ (Devolution) ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ของประชาชนที่จะตัดสินใจอย่างอิสระในกิจกรรมของท้องถิ่นด้วยตนเอง (ปธาน สุวรรณมงคล, 2540, หน้า 7) ปัจจุบันจึงได้มีความพยายามที่จะสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนา และการอนุรักษ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศไปพร้อมๆ กับการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว และพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมรรถนะหรือศักยภาพในการรองรับการพัฒนา (Carrying Capacity) ของแหล่งท่องเที่ยว นั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สมรรถนะของระบบนิเวศหรือสิ่งแวดล้อม (Ecological or Environmental Carrying Capacity) ซึ่งหมายถึง ความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยไม่ทำลายความสมดุลของระบบนิเวศ

จากความสำคัญในการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย : กรณีศึกษาอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง และจากการที่ผู้วิจัยมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพัทลุง ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย : กรณีศึกษาอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด อีกทั้งอำเภอควนขนุนเองถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหลักของจังหวัดพัทลุง ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก และเพื่อเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอควนขนุนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาศักยภาพที่แท้จริงในท้องถิ่นทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ และชุมชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง
4. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) คือ การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (Depth Interview) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเต็มรูปแบบของพื้นที่ศึกษาทั้งด้านกายภาพ ประชากร และชุมชน โดยศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคระหว่างผู้นำชุมชนท้องถิ่น ในกรอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) คือ ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบัน สถิติการท่องเที่ยว แนวโน้มในการท่องเที่ยว เป็นต้น

ขอบเขตด้านพื้นที่

ตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในพื้นที่ตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรภาครัฐ ผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. บุคลากรภาครัฐ จำนวน 3 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง
2. ผู้นำชุมชน ที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชนที่ตั้งอยู่ในตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง
3. ผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจโฮมสเตย์ รีสอร์ท ในเขตตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง

ขอบเขตด้านเวลา

ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเมษายน พ.ศ. 2562 รวม 2 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

อำเภอกวนขนุน หมายถึง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ทะเลน้อย หมายถึง พื้นที่ชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่ทะเลน้อยจนถึงทะเลหลวงในพื้นที่การปกครองของจังหวัดพัทลุง

บุคลากรภาครัฐ หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ผู้นำชุมชน หมายถึง ผู้นำชุมชน ที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจโฮมสเตย์ รีสอร์ท ในเขตตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องและให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวไปชมธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม สถานที่ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นและเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคม รวมทั้งวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

การพัฒนา หมายถึง รูปแบบและแนวทางการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อเสริมสร้างให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือน

การพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การบูรณะฟื้นฟู การดูแลบำรุงรักษา การจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว การจัดให้มีสิ่งบริการอำนวยความสะดวก เพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลดีต่อคนในท้องถิ่นเดิม ผลที่ต้องการได้เป็นไปในทางบวก ทำให้แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้มีความเจริญเติบโตและคนในแหล่งท่องเที่ยวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนที่มีคุณค่าควรได้รับการอนุรักษ์ให้คงอยู่ การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีการจัดการที่ดีที่ไม่กระทบต่อชุมชนหลังในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวและต้องไม่ได้รับผลกระทบในทางลบ ที่ชุมชนหลังต้องมารับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว

คนท้องถิ่น/ชุมชนท้องถิ่น หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (tourism resource) หมายถึง สถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรม ประเพณี ที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่น

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ในช่วงเวลาของการเก็บข้อมูล

ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถหรือความพร้อมในการรองรับการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

หน่วยงานภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย ควนขนุน จังหวัดพัทลุง เป็นต้น

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง องค์ประกอบของการท่องเที่ยว 4 ประการต่อไปนี้ (1) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (2) การท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีการศึกษาและทำความเข้าใจในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (3) การท่องเที่ยวนั้นต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดการอนุรักษ์ระบบนิเวศ (4) จะต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
2. ทำให้ทราบถึงศักยภาพที่แท้จริงในท้องถิ่นทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ และชุมชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
3. ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ต่อไป

แนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
5. ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบวิธีวิจัย

1. วิธีการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลการศึกษา

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 การสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนท้องถิ่น

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ผลการวิจัยมีดังนี้

บทสรุป

จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นว่าตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง มีความพร้อม และความสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย ทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับประเพณีวิถีชีวิต และงานเทศกาล กิจกรรมการท่องเที่ยว และการบริการ

ดังนั้นตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัด จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ตามที่ ยุวดี นิรัตน์ตระกูล (2549 : 52-53) กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวที่จะเสริมและพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และอาจรวมถึงประวัติศาสตร์โบราณคดีและวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย ดังจะเห็นได้ว่า ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง มีอุทยานนกน้ำทะเลน้อยเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวหลักซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ธนาภา ช่วยแก้ว (2552: 141) กล่าวว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของจังหวัดพัทลุงคือ อุทยานนกน้ำทะเลน้อย เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาคือ จุดชมพุมิทัศน์และสวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ ส่วนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม คือ กิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย กิจกรรมเดินป่าดูนก ศึกษาธรรมชาติของสวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ กิจกรรมไหว้พระ 9 วัดศักดิ์สิทธิ์ และพิธีศักดิ์ต่างๆของวัดเขาอ้อ อีกทั้งยังมีเทศกาลล่องเรือแล่นทะเลน้อยที่เป็นที่นิยมของเหล่านักท่องเที่ยวอีกด้วย สอดคล้องกับที่ วรรณิ ศิลปอาษา (2545 : 19) ได้เสนอหลักการของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวว่า แหล่งท่องเที่ยวควรรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคม และวัฒนธรรม อีกทั้งควรดูแลองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีการผสมผสานกันระหว่างองค์ประกอบด้านพื้นที่ท่องเที่ยว และธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นกับการจัดหากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องและความเชื่อมโยงกัน อีกทั้งยังมีเทศกาลล่องเรือแล่นทะเลน้อยเป็นเทศกาลที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาก การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของอำเภอควนขนุน จังหวัด พัทลุง พบว่าวัดที่มีประวัติศาสตร์และความเป็นมาอันทรงคุณค่า จำนวน 5 แห่ง คือ วัดเขาอ้อ วัดดอนศาลา วัดบ้านสวน วัดสุนทรवास และวัดป่าตอ โดยกิจกรรมทางวัฒนธรรม คือกิจกรรมไหว้พระ 9 วัดศักดิ์สิทธิ์ และกิจกรรมเกี่ยวกับศาสตร์ไสยเวท พราหมณ์ และเข้าร่วมพิธีศักดิ์สิทธิ์วัดเขาอ้อจะเห็นได้ว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์และคุณค่าของอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ดังที่ ราณี อธิชัยกุล (2546 : 85) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเที่ยวชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ และรวมถึงการร่วมงานเทศกาลประเพณีต่างๆด้วย เมื่อได้ศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว และนำมาทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ทำให้ทราบว่าจุดอ่อน ในการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การขาดการวางแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยว การขาดแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และด้านที่พักกับสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พิเศษ เสนาวงษ์; และคนอื่นๆ. (2549: 5-70-71) ที่พบว่าจังหวัดพัทลุงยังมีปัญหา ด้านที่พักแรม คือ สถานที่พักแรมที่มีอยู่ในจังหวัดพัทลุงมีจำนวนไม่มากนักและส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐาน ทั้งในส่วนของความพร้อมของห้องพัก และสิ่งอำนวยความสะดวกรวมถึงบุคลากรที่ให้บริการ อีกทั้งยังขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอและนโยบาย ที่จะผลักดันด้านการท่องเที่ยว ส่วนอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น พบว่าอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ยังมีคู่แข่งด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอ

ใกล้เคียง และทางอำเภอควนขนุนยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งขาดการลงทุนทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ในส่วนของจุดแข็ง และโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุงนั้นพบว่า มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์โดดเด่น และยังมีแหล่งประวัติศาสตร์ที่สมบูรณ์ มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้เป็นส่วนร่วม เช่น การมีสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากกระจูด และมีศูนย์การเรียนรู้ด้านศาสตร์และสมุนไพรของศาสนาพราหมณ์เพียงแห่งเดียวที่เหลืออยู่ มีความเหมาะสมของเส้นทางคมนาคมภายในอำเภอและระหว่างอำเภอระหว่างจังหวัดใกล้เคียงเพื่อเป็นประตูสู่จังหวัดใกล้เคียง และโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นั้นโดยภาพรวมเกี่ยวกับการผลักดันนโยบายให้เกิดเป็นรูปธรรม เช่นการมีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetland tourism) และโอกาสที่รัฐบาลจะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ชุ่มน้ำ อีกทั้งการสนับสนุนให้เป็นศูนย์วิจัยผลิตภัณฑ์ OTOP การเป็นศูนย์วิจัยด้านศิลปวัฒนธรรม โบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และการเป็นศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรม สายเวทของศาสนาพราหมณ์

ดังนั้นจากที่กล่าวสามารถจำแนกจุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว ออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1.องค์ประกอบทางกายภาพ 2.องค์ประกอบความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น และ 3.องค์ประกอบด้านนโยบาย เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทางกายภาพ พบว่า จังหวัดพัทลุงมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์โดดเด่น และมีแหล่งประวัติศาสตร์ที่สมบูรณ์ รวมถึงความเหมาะสมของเส้นทางคมนาคมภายในอำเภอและระหว่างอำเภอระหว่างจังหวัดใกล้เคียง เพื่อเป็นประตูสู่จังหวัดใกล้เคียง สอดคล้องกับที่ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนาธรรม (2542 : 17) ได้กล่าวว่าการจะสร้างให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์สิ่งที่ขาดไม่ได้ ก็คือการดึงดูดให้นักท่องเที่ยว หรือผู้คนจากท้องถิ่นอื่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวหรือเยี่ยมเยือน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเดินทางท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาองค์ประกอบความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น เช่น การมีสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงเช่น ผลิตภัณฑ์จากกระจูดและมีศูนย์การเรียนรู้ด้านศาสตร์และสมุนไพรของศาสนาพราหมณ์เพียงแห่งเดียวที่เหลืออยู่ อีกทั้งการสนับสนุนให้เป็นศูนย์การวิจัยผลิตภัณฑ์ OTOP จะเห็นว่าทั้งหมดเป็นแนวคิดและผลิตภัณฑ์จากชุมชนพื้นบ้าน ซึ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวนี้เป็นสิ่งที่ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเกิดการขับเคลื่อน และส่งผลต่อการเติบโตของการท่องเที่ยว ดังที่ แม็คคินทอส ; โกลด์เนอร์ ; และริชชี (1995 : 9-10) ที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าของบ้าน หรือประชาชนในการอนุรักษ์ และพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเองให้ยั่งยืน ดังเช่นที่ สุภาวิณี ทรงพาณิชย์ (2547 : 32-34) กล่าวว่า การที่ประชาชนท้องถิ่นเกิดความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในการปรึกษา การตัดสินใจและแก้ปัญหา ร่วมกัน เพื่อปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น นับเป็นความเจริญที่สร้างความสำนึกและ ความสามารถของชุมชนในการต้อนรับและให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ

ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุงของนักท่องเที่ยว พบว่า เห็นควรให้มีการจัดการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนและให้ความรู้และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยว เพื่อปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงคุณค่าและ ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และควรมีศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัดและเอกชน ซึ่งมีความสอดคล้อง กับที่ ชันญู วงษ์วิภาค (2547 : 86) เสนอว่าการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องเป็นการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของวิถีธรรมชาติภายใต้กรอบแนวคิดและขบวนการทางนิเวศ โดยเป็นการพัฒนาที่ส่งเสริมให้มีความหลากหลายของทรัพยากร ซึ่งเป็นการพัฒนาที่มีทั้งมิติของการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรเพื่อประโยชน์ของคนปัจจุบันและลูกหลานในอนาคต และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 12) ให้แนวคิดว่าควรมีการให้ความรู้

แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และชุมชนท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นและสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุงควรวางแผนเพื่อดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป ส่วนด้านการจัดการที่พักแรมและร้านอาหาร การพัฒนาการจัดการการคมนาคมและสาธารณูปโภค และการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เน้นเป็นองค์ประกอบทางกายภาพที่เป็นส่วนสนับสนุนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ต้องมีการให้บริการด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้แก่นักท่องเที่ยวพึงพอใจและรักษาลักษณะเด่นของท้องถิ่นไปพร้อมๆกัน ดังที่ สุภาวิณี ทรงพาณิชย์ (2547 : 32-34) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่าควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่การพัฒนาให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวประเภทโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินชีวิตของชุมชนและเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย เช่น การสื่อสาร น้ำกินน้ำใช้ ไฟฟ้า สุขาภิบาล การขนส่ง การสาธารณสุข นอกจากนี้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชน และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ความปลอดภัยจากการโจรกรรม ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ความปลอดภัยจากการหลงทาง ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

1. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุงด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ภาครัฐเป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้น ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการประสาน และนำภาคส่วนเอกชน และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงอนุรักษ์ซึ่งการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆเป็นหนึ่งในขั้นตอนของแนวทางของการจัดการการท่องเที่ยวอันจะนำไปสู่ผลสำเร็จของแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุงนั่นเอง

2. ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายผลักดันให้อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านธรรมชาติ ด้านศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีวิถีชีวิต และเทศกาลที่เป็นที่ยอมรับของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ประชาชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรทำการวิจัยเรื่องขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เพราะบางพื้นที่มีความเปราะบางสูง และยังมีความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องกลุ่มตลาดเป้าหมายของนักท่องเที่ยว โดยศึกษาความต้องการรูปแบบกิจกรรม แรงจูงใจ ในระดับการวิเคราะห์กลุ่มตลาดเป้าหมายในภาพรวมของการท่องเที่ยวอำเภอควนขนุน

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2555). *การสำรวจมุมมองของชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเพื่อการจัดแบ่งกลุ่มฐานลูกค้า*. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). *ปีท่องเที่ยววิถีไทย 2558*. ค้นเมื่อ 15 เมษายน 2562, จาก http://www.pr.moi.go.th/Logo_Travel2015/Logo%20GUIDE%20Book_1.pdf
- ชนัญญ์ วงษ์วิภาคและคณะ. (2547). *การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร : คณะโบราณคดีมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชยันต์ ผลโภาค. (2539:2-4). *ธรรมชาติของธุรกิจท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร : เอกสารสัมมนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชรินทร์พรรณ อะสีติรัตน์. (2553) *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชีวิตชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา อำเภอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรุงเทพมหานคร.
- ชูบ กาญจนประกร. (2508). *หลักการกำหนดนโยบายการบริหารของเทศบาล*. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐภัค เสถียรรุจิกานนท์ และ วิชรี เพ็ชรวงษ์. (2555). *การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ณ อูธยาเมืองมรดกโลก สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเป็นครอบครัว*. การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิครั้งที่1(The 1st RUSNC).
- ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2546). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ, เสรีร์ วงษ์มณฑา, ชุชนะ เตชคณา และณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ. (2559). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม ปีที่ : 4 ฉบับที่ : 2 เลขหน้า : 34-45 ปีพ.ศ. : 2559.
- ธีราภรณ์ นกแก้ว. (2555). *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาตลาดน้ำวัดไทร กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นำชัย ทนผล. (2543). *การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านโป่งดำบปลาไหลอำเภอสันทราย* วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- บุญเลิศจิตตั้งวัฒนา. (254 2). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. พิมพ์ครั้งที่1.เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร : เพรส แอนด ดีไซน์ .
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2540). *การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ*. รายงานการวิจัยโครงการปรับภาคราชการสู่ยุคโลกาภิวัตน์.
- ปริณา ลาปะ. (2558). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.) ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - มิถุนายน 2558.
- ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกาจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์-มหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2529). *ทฤษฎีองค์การสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

- พิสันต์ ประทานชวโน. (255). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- มานพ พงศทัต. (2545). *กรุงเทพ 2545 การขนส่งทางน้ำ: การศึกษาการใช้ที่ดินและระบบสัญจรของ กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร : โครงการวิจัยสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย.
- มิตรา สามารถ. (2543). *การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- ยุวดี นิรัตน์ตระกูล. (2549, มกราคม-มีนาคม). *ทิศทางกาวิจัยด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทย*.
 จุลสารการท่องเที่ยว.(21), 24
- ราณี อีสัยกุล. (2546). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเอกสารการสอนชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตร การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน*. นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วรรณนา ศิลปอาษา. (2545). *การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศรัณญา วรากุลวิทย์. (2551). *ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุง).
 กรุงเทพมหานคร : สามลดา.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2538). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2559). *SMEพร้อมปรับกลยุทธ์รับเทรนด์ธุรกิจร้านอาหารครึ่งปีหลัง*.สืบค้นเมื่อวันที่ 15
 เมษายน 2562, จาก:
<https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/.../article/.../SMELocalRestaurant.pdf>
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). *รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการกำหนด นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- เสรี เวชบุษกร. (2538). *สวนนันทนาการและสื่อความหมายสำนักอุทยานแห่งชาติกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
http://www.dnp.go.th/npo/html/Tour/Eco_Tour.html.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น. ออนไลน์ ค้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน
 2562
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาส. (2547). *หลักการและแนวทางในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ*. ในรายงานสัมมนา การบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติสำหรับผู้บริหารระดับสูง. กรุงเทพมหานคร : สำนักอุทยาน แห่งชาติ.
- อมร รักษาสัตย์. (2520), *การพัฒนานโยบาย* (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์.
- อรัญญา ปฐมสกุล, วิศาล ศรีมหาโร และ สมคิด รัตนพันธุ์ (2560). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ชุมชน : กรณีศึกษา ตำบลท่าชนะอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานีปีที่ : 4ฉบับที่ : 1เลขหน้า : 177-194ปีพ.ศ. : 2560
- อาทิตย์ อุไรรัตน์. (2526). *บทบาทของข้าราชการไทยในการกำหนดนโยบาย*. วารสารข้าราชการ.18 (11).
- อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง. (2522). *คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน 2*. ภาค การศึกษาที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อิทธิพล โกมลิล. (2553). *รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา บ้านวังน้ำมอก จังหวัดหนองคาย*. กรุงเทพมหานคร : วิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กระทรวงวัฒนธรรม.

- Edward, George C. III and Sharkansky, Ira. (1978). *The Policy Predicament: Making and Implementation Public Policy*. San Francisco: W.H. Freeman and Company.
- The Commonwealth Department of Tourism (CDoT). (1994). *National Ecotourism Strategy*. Canberra : Australian Government Publishing Service.
- The Ecotourism Society. (1991). *The Ecotourism Society's Definition*. The Ecotourism Society Newsletter. 1.
- The International Ecotourism Society, ออนไลน์ ค้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2562.
- United Nation Organization. (1981). *United Nation Department of International Economic and Social Affairs*. Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and National Development.(Report of The Meeting for The Adhoc Group of Expert.) New York: United Nation
- Western. (1993). (Online). Abstract From :
http://www.dnp.go.th/npo/html/Tour/Eco_Tour.html.